

USENGA WA PAULO KWA WAGALATIYA

Ulongozi

Usenga wa Paulo kwa Wagalatiya wandikigwa na Mtumigwa Paulo, yolagusigwa muna 1:1. Ukala usenga uja Paulo uyawandikile mabumbila ya wahuwila wa Chilisito wowokala kuna umkowa wa Galatiya hagati ya mwaka 48 na 57 kwandusila viyelekigwe Yesu. Wagalatiya wakala wanhu wowokala isi ya Loma muna umkowa wa Galatiya. Wasomi hawavimanyile bule Paulo kakala kulihi viyandike usenga uno, mbali yodahika kakala bululu da Efeso hebu Kolimso.

Paulo kawandikila mabumbila ya wahuwila wa Chilisito yeli Galatiya, kawandikila Wayahudi na wanhu weli siyo Wayahudi. Kandika kwa ichimu cha kulema mafundizo ya uvwizi yoyofundiza kuwa wahuwila wa Chilisito wolondeka kusondelela Malagilizo ya Wayahudi ya Lagano da Umwaka, haswa kwingizigwa ulungwana. Kukala na bumbila da wanhu kulawa muna dibumbila da wahuwila wa Chilisito wawo wowalonda wahuwila wa Chilisito weli siyo Wayahudi kwingila ulungwana. Iviya walonga Paulo kabule udahi wa kuwa mtumigwa. Paulo kougombela utumigwa wake kwa kuwalongela simo zake muna 1:11-2:14 na kaigombela Mbuli Inogile kwa kuufambula ulopozi uja woudaha muhala kupatika kwa uhuwilo kwa Yesu Chilisito muna 2:16. Cholopoligwa kwa ichimu cha

ubazi wa Mulungu siyo kwa ichimu cha yaja yochitenda.

Yeliumo

Paulo kokwandusa usenga wake kwa kuyalamsa mabumbila ya wahuwila wa Galatiya muna 1:1-5.

Kaidi Paulo kofambula ugima wake muladi kulagusa udahi wake yeye mwenyewo kwa kufundiza na kulagusa viya viyagezile kukala kwa Malagilizo, mbali haifaiye chinhu muna 1:16-2:21.

Maabaho kofambula ng'hani kuwa cholopoligwa kwa unovu wa Mulungu na siyo kwa Malagilizo muna isula ya 3-4.

Kaidi koweng'ha malagilizo yose kwa ichimu cha kukala vinogile mwa Chilisito muna 5-6:10.

Kuuhelelo, Paulo kogotola usenga wake kwa kuwalamsa na kuwapula sekewazimize kuwa munhu wa sambu vinoga ng'hani kufosa kusondelela ndagilizi, fana viya kwingizigwa ulungwana muna 6:11-18.

¹ Niye Paulo mtumigwa, sitangigwe na wanhu wala situmigwe na wanhu, mbali kwa udahi wa Yesu Chilisito na Mulungu Tata, yoyamzilibule Yesu kulawa kowadanganike. ² Ndugu wose wahuwila weli hamwe na niye womulamsani, chibumbila cha wahuwila wa Galatiya.

³ Chomulondelani unovu na tindiwalo kwa Mulungu Tati yetu na Mndewa wetu Yesu Chilisito.

⁴ Chilisito kailava mwenyewo kwa ichimu cha uhasanyi wetu, fana viyalondile Mulungu Tati

yetu muladi yachikombole muna isi ihile ya sambi. ⁵Utunhizo uwe na Mulungu siku zose! Ivo!

Mbuli Inogile imwe

⁶ Nomkanganyani, kwa lusita luguhi muhala mweye momuleka Chilisito yamtangileni kwa unovu na mosondelela mbuli inogile imwenga.

⁷ Kweli habule Mbuli Inogile imwenga, mbali nolonga vino kwaviya kuna wanhu wamwenga wowagaza wolonda kumwagizani na kuigalusa Mbuli Inogile ya Chilisito. ⁸ Mbali hata ch-eye hebu msenga wa kuulanga yahampetelani usenga mbasakanyo na uja wochiwapetele cheye, iyo nayaduwigwe na Mulungu! ⁹ Fana vichilongile, na sambi nolonga kaidi, munhu yoyose yahawapetela usenga umwenga mbasakanyo na uja womuuhokele, nayaduwigwe na Mulungu.

¹⁰ Vino vonilonga mogesa nolonda kuwanogeza wanhu? Bule, nolonda kumnogeza Mulungu. Vino mogesa nolonda kuwanogeza wanhu? One nigezile kutenda ivo, niye sigambeniwe mtumigwa wa Chilisito bule!

Paulo viyapatile utumigwa

¹¹ Ndugu zangu nolonda muvimanye kuwa Mbuli Inogile yoniwapetelani siyo ya chiunhu bule, ¹² na wala niye sinaihokela kulawa kwa wanhu, wala sifundizigwe na munhu. Yesu Chilisito mwenyewo yoyanigubulile.

¹³ Mana muhulika umwaka vinikalile nokwamhilila dini ya Chiyahudi, niwagaza ng'hani wanhu wowamuhuwila Mulungu, nilonda kuwananga. ¹⁴ Niwahuma Wayahudi wayangu wa lika jangu kwa kwamhilila dini ya

Chiyahudi, niyoha ng'hani kuyamha mahokelo ya wasaho zetu.

¹⁵ Mbali Mulungu kwa unovu wake kakala yanisagule tangu lusita lwa kuvumbuka. Kani-tanga nimsang'hanile ¹⁶ viyalamule kunigubulila Mwanage, muladi niwapetele Mbali yake Inogile wanhu weli siyo Wayahudi, sihitile kumuuzwa munhu yoyose, ¹⁷ wala sihitile Yelusalemu kuwauza waja wanilongolele kuwa watumigwa. Mbali nihita mkowa wa Alabiya, na maabaho nibwela kaidi muna dibululu da Damasiki.

¹⁸ Viifosile miyaka mitatu, nihita bululu da Yelusalemu muladi nidahe kuimanya na Petili, nikala kumwake siku longo na tano. *

¹⁹ Simuwone mtumigwa imwenga bule, mbali Yakobo, ndugu yake Mndewa Yesu.

²⁰ Yano yonimwandikileni ni kweli. Mulungu kovimanya kuwa silonga uvwizi!

²¹ Hamwande nihita mkowa wa Siliya na Chilikiya. ²² Siku izo wahuwila wa Yudeya wakala hawananiwona chihanga kwa chihanga.

²³ Chiwakalile wachimanya ni chiya muhala chowachihulike, "Munhu ija yakalile kochigaza umwaka, lelo kopeta uhuwilo ija ija iyakalile kogeza kuidanganiza!" ²⁴ Ivo wamtunhiza Mulungu kwa ichimu changu.

2

Paulo na watumigwa wayage

¹ Viifosile miyaka longo na mine, nihita kaidi Yelusalemu hamwe na Balinaba, iviya

---

* **1:18** Petili kwa ulonzi wa Chigiliki ni Kefa.

nimsola Tito. ² Nihita uko kwaviya Mulungu kanigubulila ivo. Uko viniiting'hane na walangulizi, niwalongela usenga wa Mbuli Inogile yoniwapetele wanhu weli siyo Wayahudi. Nitenda ivo muladi sang'hano yangu yoniisang'hane na ija yonigendelela kuisang'hana, sekeiwe bule. ³ Mbali miyangu Tito, ingawa ni Mgiliki, hashulutizigwe bule kwingizigwa ulungwana, ⁴ ingawa kukala na wanhu wowaitendile wahuwila wayetu, wowalondile Tito yengizigwe ulungwana. Wanhu wano wengila chinyele muladi kupelemba ulegeho wetu wochili nawo kwa kuilumba na Chilisito Yesu, muladi kuchitenda watumwa. ⁵ Mbali hachiwatogolele hata chidogo muladi ukweli wa Mbuli Inogile usigale na mweye siku zose.

⁶ Mbali waja wowoneka kuwa walangulizi, one kweli wakala ivo hebu siyo ivo, kumwangu siyo chinhu. Kwaviya Mulungu hatagusa kwa kulola vinhu va kunze. Walangulizi wawo hawawile na magesa ya kunyongezela. ⁷ Mbali wavimanya kuwa Mulungu kanituma kupeta Mbuli Inogile kwa wanhu weli siyo Wayahudi, fana viya Petili viyatumigwe kuipeta Mbuli Inogile kwa wanhu wengile ulungwana. ⁸ Kwa ludabwa lwa Mulungu nitendigwa kuwa mtumigwa kwa wanhu weli siyo Wayahudi, fana viya Petili viyatendigwe kuwa mtumigwa kwa Wayahudi.

⁹ Basi Yakobo, Petili na Yohana wawo wowawoneke kuwa walangulizi wakulu, wavimanya kuwa Mulungu kaning'ha sang'hano ino, wachamhisa makono niye na Balinaba

muladi kulagusa kuwa cheye na wawo chawamwe. Ivo chiitogolela kuwa cheye chizahita kuwapetela wanhu weli siyo Wayahudi na wawo wezahita kuwapetela Wayahudi. ¹⁰ Wose wachipula mbuli imwe muhala, chiwageze na kuwataza ngayengaye, na niye nikala noiyoha kuitenda mbuli iyo.

Paulo komkalikila Petili uko Antiyokiya

¹¹ Mbali Petili viyezile bululu da Antiyokiya, niihasanya nayo haulongozi ha wanhu, kwaviya kakala kabananga. ¹² Kwaviya wang'hali hawanakwiza wanhu wolawa kwa Yakobo, Petili kakala koja na wanhu weli siyo Wayahudi. Mbali viwafikile kaleka kuja na wanhu weli siyo Wayahudi kwaviya kawadumba wanhu wowolonda kugumigwa ulungwana. ¹³ Mbaka Wayahudi wamwenga wailumba na Petili muna udelenya, hata Balinaba nayo kanogeligwa na udelenya uwo.

¹⁴ Mbali viniwonile kuwa nzila yawo haihita vinogile na kweli ya Mbali Inogile, nimulongela Petili haulongozi ha wanhu wose, “Weye kwa Muyahudi, mbali kokala fana viya munhu yeli siyo Muyahudi, siyo fana Muyahudi. Vino lelo kowasulutiza wanhu weli siyo Wayahudi kukala fana Wayahudi?”

Wayahudi na wanhu weli siyo Wayahudi wokomboligwa kwa uhuwilo

¹⁵ Kweli cheye cha Wayahudi kwa kwelekigwa, na si “Wanhu weli siyo Wayahudi wene uhasanyi”. ¹⁶ Chovimanya kuwa munhu kotogoligwa kanoga haulongozi ha Mulungu

kwa nzila ya kumuhwila Chilisito, siyo kwa kutenda viya viyolonda Malagilizo. Cheye iviya chimuhwila Chilisito Yesu muladi chitogoligwe chinoga haulongozi ha Mulungu kwa nzila ya uhuwilo yetu kwa Chilisito, na siyo kwa kutenda viya viyolonda Malagilizo. Kwaviya habule munhu yotogoligwa kuwa kanoga haulongozi ha Mulungu kwa kutenda viya viyolonda Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa. ¹⁷ Mbali ihawa cheye wenyewo, kwa kulonda kutogoligwa kuwa chinoga haulongozi ha Mulungu kwa kuilumba na Chilisito, chiwoneka kuwa wene uhasanyi, vino mbuli ino yolagusa kuwa Chilisito kochitaza kutenda uhasanyi? Aka! ¹⁸ One nihazenga kaidi chiya chibomoligwe, yolagusa kuwa niye mbomolaji wa Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa. ¹⁹ Mana kwa mbuli ya Malagilizo niye nidanganika, Malagilizo yenyewo yanikoma muladi nikale kwa ichimu cha Mulungu. Niye nidanganika hamwe na Chilisito muna umsalaba. ²⁰ Sambu namgima, mbali siyo niye kaidi, mbali Chilisito yokala mgati yangu. Ugima uno wonilinawo na nokala sambu kwa uhuwilo, uhuwilo wa Mulungu yoyanilondile na kaulava ugima wake kwa ichimu changu. ²¹ Silonda kulema unovu wa Mulungu bule. Mbali one munhu kopetigwa kuwa kanoga haulongozi ha Mulungu kwa nzila ya Malagilizo, yolagusa kuwa Chilisito kadanganika bule!

3

Uhuwilo na Malagilizo

¹ Mweye Wagalatiya mwa wabozi! Vino yelihi yamulogileni? Mbuli ya kuwambigwa kwa Yesu Chilisito muna umsalaba ilingigwa funhufunhu haulongozi henu! ² Nolonda kumanya mbuli imwe kumwenu, vino muhokela Muhe wa Mulungu kwa kutenda malagilizo viyolonda hebu kwa kuhulika Mbuli Inogile na kuihuwila? ³ Vino mweye modahaze kuwa wabozi fanile ivo? Mweye mwandusa yose kwa kutazigwa na Muhe wa Mulungu, lelo molonda kukomeleza kwa ludabwa lwenu wenyewo? ⁴ Vino manhesa yose yamulawileni mweye zikala bule? Haidahika bule! ⁵ Vino Mulungu kamwing'hani Muhe wake na kutenda mauzauza hagati yenu, kwaviya mokwama Malagilizo hebu kwaviya mohulika Mbuli Inogile na kuihuwila?

⁶ Ivo kumbukeni mbuli za Bulahimu, “Kamuhuwila Mulungu, na kwa ichimu cha uhuwilo yake Mulungu kamtogola kanoga haulongozi hake.” ⁷ Ivo muvimanye kuwa wanhu wose womuhuwila Mulungu, wawo niwawo welesi wa kweli wa Bulahimu. ⁸ Maandiko Yelile yalagusa Ing'hali hainalawilila kuwa Mulungu kezawatenda wanhu weli siyo Wayahudi kuwa wanoga haulongozi hake kufosela uhuwilo. Ivo Maandiko Yelile yamgong'ondela Bulahimu Mbuli Inogile, “Kufosela weye wanhu wa makabila yose wezatemiligwa mate.” ⁹ Bulahimu kahuwila na katemiligwa mate, ivo wanhu wose wahuwile watemiligwa mate fana yeye.

¹⁰ Wanhu wose wohuwila kutegeleza Malagilizo waduwiligwa na Mulungu. Kwaviya Yamaandiko Yelile yolonga, “Munhu yoyose hategeleza na

kutenda chila chinhu chandikigwe muna ichitabu cha Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa kaduwiligwa na Mulungu!” ¹¹ Funhufunhu Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa hayadaha kumtenda munhu yawoneke kanoga haulongozi ha Mulungu, kwaviya Yamaandiko Yelile yolonga, “Munhu yanogile haulongozi ha Mulungu kezakala kwa uhuwilo.” ¹² Mbali Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa hayategemeya uhuwilo, ila Maandiko Yelile yolonga, “Munhu yoyose yoyofikiza vinhu ivo vivilondeka na Malagilizo kezakala kwa Malagilizo yayo.”

¹³ Chilisito kachigombola kulawa kuna ukuduwiligwa na Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa kwa kuisolela kuduwigwa uko kwa ichimu chetu, kwaviya Maandiko Yelile yolonga, “Munhu yoyose lukuli lwake lugong'ondigwe muna idibiki kaduwiligwa.” ¹⁴ Mbali zino zitendeka muladi balaka ziya Mulungu yoyamulaganile Bulahimu iwahulumukile wanhu weli siyo Wayahudi kwa nzila ya Yesu Chilisito, ivo kwa nzila ya uhuwilo chihokele Muhe Yelile ija iyachilongele Mulungu.

Mbasakanyo muna ya Malagilizo na Chilagano

¹⁵ Ndugu zangu, nomwing'hani simwe kulawa muna ugima wetu wa chila zuwa, one wanhu waidi wahaitogolela chinhu na kwika chilagano, habule munhu yodaha kuhunguza hebu kongezela. ¹⁶ Lelo, Mulungu katenda vilagano na Bulahimu na mwelesi wake, Maandiko Yelile hayalonga “Welesi wake” fambulo jake

wanhu wengi, mbali yolonga “Mwelesi wake,” fambulo jake munhu imwe, niiyo Chilisito. ¹⁷ Chino niicho chonilonda kulonga, Mulungu kamulongela Bulahimu na kafikiza. Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa yoyalawilile miyaka magana mane na malongo matatu ifosile, muladi haidaha kubena lagano da Mulungu, ivo kusegeza chiya chayalongile Mulungu. ¹⁸ Kwaviya one chitumetume cha Mulungu chohuwila Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa, basi hachidaha kaidi kuhuwila chiya chiyalongile Mulungu, mbali Mulungu kwa ubazi wake kamwing'ha Bulahimu chitumetume kwa nzila ya chiya chiyalongile.

¹⁹ Vino Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa yotenda choni? Yekigwa muladi kula-gusa ubananzi, mbaka vondayeze ija mwelesi wa Bulahimu yoyeng'higwe yoyalongeligwe viya na Mulungu. Malagilizo yagaligwa kwa nzila ya wasenga wa kuulanga kwa mkono wa mularu-muzi. ²⁰ Kweli mulamuzi halondigwa one mbuli yenyewo yomsonhela munhu imwe, ila Mulungu ni imwe.

Lungilo da Malagilizo

²¹ Vino Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa hayaitogolela na chiyalongile Mulungu? Siivo hata chidogo! Kwaviya one yalavigwe Malagilizo yoyodaha kuweng'ha wanhu ugima, basi chahadahile kutendigwa chinoga haulongozi ha Mulungu kwa nzila ya Malagilizo. ²² Mbali Maandiko Yelile yolonga kuwa isi yose yolangulizigwa na uhasanyi, na ivo wene kuhuwila

weng'higwe chiya chiyalongile Mulungu kwa kumuhiwila Yesu Chilisito.

²³ Mbali lung'hali kwiza lusita lwa uhuwilo, Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa yachitenda chiwe wafungwa, chogozela mbaka uhuwilo ino vondaigubuligwe. ²⁴ Ivo Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa yachilela mbaka viyezile Chilisito, muladi kwa nzila ya uhuwilo chipetigwe chinoga haulongozi ha Mulungu. ²⁵ Mbali kwaviya uhuwilo ija imala kufika, cheye hachilangulizigwa kaidi na Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa.

²⁶ Kwa nzila ya uhuwilo mweye wose muwa wana wa Mulungu kwa kuilumba na Chilisito Yesu. ²⁷ Kwaviya mweye mubatizigwa kwa kwiilumba na Chilisito, na lelo mumuyawala Chilisito. ²⁸ Ivo habule kaidi mbasakanyo kwa Wayahudi na Wanhu weli siyo Wayahudi, hagati ya watumwa na wanhu wailegehe, hagati ya mulume na muke. Mweye mose ni chinhu chimwe kwa kuilumba na Chilisito Yesu. ²⁹ One mweye mwa wanhu wa Chilisito, basi mwa welesi wa Bulahimu na mwizahokela chiya chiyalongile Mulungu.

4

¹ Lelo nolongga vino, one muhazi yahawa yang'hali mwana mdodo, hawa mbasakanyo na mtumwa ingawa vinhu vose vake. ² Chipindi icho chose kolangulizigwa na wanhu womulela na wanhu womulola goya mbaka chihafika chipindi chikigwe na tati yake. ³ Iviya na cheye vichikalile hachinakangala chimuhe,

chikala watumwa wa vinyamkela watawala wa isi, ⁴ Mbali lusita luja lwigigwe vilufikile, Mulungu kamtuma mwanage. Yoyelekigwe na mwanamke na kakala kwa kulangulizigwa na Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa, ⁵ muladi yawagombole wanhu wolangulizigwa na Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa, muladi cheye chidahe kuwa wana wa Mulungu.

⁶ Kwaviya sambu mweye mwawana, Mulungu kamtuma Muhe wa mwanage muna imyoyo yetu, Muhe yolila “Aba,” fambulo jake “Tata.” ⁷ Ivo weye siyo mtumwa kaidi, ila kwa mwana wa Mulungu. Na kwaviya kwa mwana wa Mulungu, basi kwizahokela yose Mulungu yoyawekile wanage.

Udumbo wa Paulo kwa Wagalatiya

⁸ Umwaka mukala hamummanyile Mulungu, ivo mukala watumwa wa kusang'hanila viumbe kwa kweli siyo milungu. ⁹ Mbali sambu mumanya Mulungu, hebu nilonge Mulungu kammanyani, lelo habali mobwela kaidi kwa vinyamkela ngayengaye na nyondenyonde, molonda kuwa watumwa wawo kaidi? ¹⁰ Mung'hali mokwamha siku na miyezi na misimu na miyaka! ¹¹ Nodumba! Sekeiwe labuda sang'hano yose yonisang'hane kwa ichimu chenu yaga bule.

¹² Ndugu zangu nowalamba muwe fana niye, kwaviya niye nilinga fana mweye. Hamunitendele josome dihile. ¹³ Movimanya kuwa utamu uwo unitendile niwapeteleni Mbuli Inogile mwanza wa mwanduso. ¹⁴ Hata ivo chipindi chiya hamunyahule bule, wala hamunilemle kwa ichimu

cha utamu wangu, mbali munihokela fana niye msenga wa kuulanga na munihokela fana vomu-muhokela Chilisito Yesu mwenyewo. ¹⁵ Mukala na deng'ho ng'hani! Kulawilila choni? Nolava ukalangama kuwa siku ziya muhadahile hata kuyang'ola meso yenu na kuning'ha niye. ¹⁶ Vino lelo niye niwa mwihhi wenu kwaviya nimulongelani ukweli?

¹⁷ Wanhu wawo womgaiyani, mbali si kwa nzila inogile. Ila wose wolonda kuwagola na niye, muladi mweye muwagaiye wawo fana viwomgaiyani mweye. ¹⁸ Kweli siku zose vinoga kugaiya vinhu vinogile kwa mbuli zinogile, hata one niye nihawahabule. ¹⁹ Wanangu walondwa! Fana viya mama viyowona usungu wa kuibasula, na niye nowona usungu fana uwo kwa ichimu chenu mbaka Chilisito vondayaumbike mgati yenu. ²⁰ One niwile na mweye sambu, ni-hapatile lwimilo lufaya kusonhela mweye. Nina wasiwasi ng'hani na mweye!

Simwe da Hagali na Sala

²¹ Leka nimuuzeni mweye wose womulonda kutawaligwa na Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa, Vino hamuhulike Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa yolonga choni? ²² Kwaviya yandikigwa muna ichitabu cha Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa kuwa Bulahimu kakala na wana waidi wa chilumei, imwenga kwa mwanamke mtumwa na imwenga kwa mwanamke yailegehe. ²³ Ija mwanamke mtumwa kapata wimo na keleka mwana fana

wanhu wamwenga viwokwelekigwa, mbali ija mwanamke yailegehe kapata wimo na keleka mwana kwa chiyalongile Mulungu.

²⁴ Mbali zino ziwa simwe, wamama wano waidi ni simwe da malagano maidi, da mwanduso diya doditendeke kuna ulugongo lwa Sinai, muwakilishi wake ni Hajili na wanage wokwelekigwa kuutumwa. ²⁵ Hajili kawakilisha lugongo lwa Sinai uli Alabiya na simwe da Yelusalemu ilisambi muiisi dili mtumwa hamwe na wanage. ²⁶ Mbali Yelusalemu yili Kuulanga iilegeha, nayo niiyo mami yetu. ²⁷ Yandikigwa muna Yamaandiko Yelile,

“Deng”helela weye uli mgumba,

hulela,

landula dizi na utowe lukenze weye uli hunawahi

kuwona usungu wa kuibasula mwana,

kwaviya wana wa ija yoyalekigwe ni wengi

kufosa wa ija yeli na mulume.”

²⁸ Lelo ndugu zangu, mweye mwawana kwaviya Mulungu kalonga mwizakuwa wana fana Isaka. ²⁹ Mbali fana viya siku ziya mwana ija yoyelekigwe fana wanhu wamwenga viwokwelekigwa kambamanya ija yoyelekigwe kwa udahi wa Muhe wa Mulungu, iviya na siku zino. ³⁰ Mbali Yamaandiko Yelile yolongaze? Yolonga, “Muwinge mama mtumwa na mwanage kwaviya mwana wa mwanamke mtumwa hezahazi hamwe na mwana wa mwanamke yailegehe.” ³¹ Ivo ndugu zangu cheye siyo wana wa mwanamke mtumwa ila wa mwanamke yailegehe.

5

Ikeni goya ulegeho wenu mwa Chilisito

¹ Chilisito kaching'ha ulegeho kalonda chiilegehe. Ivo imeni kwa kuigangamiza na sekemtogole kaidi kuwa watumwa.

² Tegelezeni! Niye Paulo nomulongelani kuwa one muhatogola kugumigwa ulungwana, Chilisito hezambwedelani chochose. ³ Nolonga kaidi funhu funhu, chila yotogola kugumigwa ulungwana kolondeka kutegeleza Malagilizo yose ya Musa. ⁴ One muhalolela kutendigwa munoga haulongozi ha Mulungu kwa nzila ya Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa, muigola kutali na Chilisito, muleka unovu wa Mulungu. ⁵ Mbali cheye chololela kuwa Mulungu kezachitogola chinoga haulongozi hake kufosela uhuwilo. Icho niicho chochigozela kwa hamu ng'hulu kwa ludabwa lwa Muhe wa Mulungu.

⁶ Ihawa chiilumba na Chilisito Yesu, kugumigwa ulungwana hebu kuleka kugumigwa ulungwana, kwabule mana, chamana ni uhuwilo yoisang'hana usang'hano kwa ulondo. ⁷ Ugenzi wenu ukala unoga! Lelo yelihi yoyamkimilileni kutegeleza ukweli? ⁸ Yatendile magayo yayo siyo Mulungu yamtangileni bule. ⁹ Fana viwolongwa, "Lusu chidogo dogongomola donge jose da usage." ¹⁰ Mbali kwa kuilumba kwetu na Mndewa, nohuwila kuwa mweye hamwizakuwa na magesa mbasakanyo na niye. Kaidi munhu yoyose yonda yamvulugeni, yawe yelihi hebu yelihi, kezatagusigwa.

¹¹ Ndugu zangu fana nogendelela kupeta mbuli ya kugumigwa ulungwana, lelo habali nogendelela kudununzigwa? One ihawile ivo, kupeta kwangu mbuli ya msalaba wa Chilisito, sigambeigale ching'hwaso. ¹² Nolonda wanhu wawo wowomuhanganyani wasegele kutali na mweye, na wasopololigwe!

¹³ Mweye ndugu zangu mtangigwa muladi muilegehe, mbali kuilegeha uko sekekuwe chimu cha kutenda chinhu chochose chomulonda, ila muisang'hanile kwa ulondo. ¹⁴ Kwaviya Malagilizo yose ya Musa yofikizigwa muna dilagilizo dino dimwe, "Mulonde mkaya miyago fana vuilonda mwenyewo." ¹⁵ Mbali ihawa moiluma na kuigegeda fana mang'onoyo, muiteganye sekemwize kuyangamiza wenyewo kwa wenyewo.

Ugima woulangulizigwa na Muhe wa Mulungu

¹⁶ Lelo nolonga vino, mulekeni Muhe wa Mulungu yalangulize ugima wenu, na mweye hamwizasondelela kaidi vinhu vihile vili mgati yenu. ¹⁷ Kwaviya vinhu vihile vili mgati yenu volonda yaja yolemigwa na Muhe wa Mulungu, na Muhe wa Mulungu kolonda yaja yolemigwa na vinhu vihile vili mgati yenu, wano waidi hawailumba, ivo Muhe wa Mulungu yahalanguliza ugima wenu hamwizatenda chinhu chochose chomulonda muhala. ¹⁸ One muhalangulizigwa na Muhe wa Mulungu, hamutawaligwa na Malagilizo. ¹⁹ Lelo sang'hano za vinhu vihile vili mgati yenu niizo zino. Uzinzi na uchafu na kutawaligwa na vinhu vihile

va lukuli, ²⁰ kutambikila nyang'hiti na usawi na wihi na ndwagi na migongo na ludoko na ugila na kuibishila na kuisosokanya, ²¹ usede na ukoligwa na umelo na mbuli zimwenga fana izo. Niwazumeni fana voniwazumileni ichanduso, wanhu wotenda mbuli izo hawezauhazi Ufalume wa Mulungu.

²² Munhu yahalangulizigwa na Muhe wa Mulungu vinhu vino vizawoneka mgati yake, ulondo na deng'ho na tindiwalo na kufunya umoyo na ubazi na unhu goya na unovu na kwaminika, ²³ uhole na kulinganya. Mbuli fana izo zabule Malagilizo. ²⁴ Na wanhu weli wa Chilisito Yesu wawambigwa magesa yawo yehile na vinhu vihile vili mgati yawo. ²⁵ Chihakala kwa kutazigwa na Muhe wa Mulungu, nachiusondelele ugenzi wake. ²⁶ Ivo, sekechiigode na sekechiisovule, na sekechiwonele migongo.

6

Chiifunyile umoyo na kuitaza

¹ Ndugu zangu muhamuwona munhu kabananga, mweye womulangulizigwa na Muhe wa Mulungu mzumeni munhu iyo kwa uhole, mbali mweye wenyewo muiteganye muladi sekemugezigwe. ² Itazeni kwa kuipapila mbahasha, kwa kutenda ivo motegeleza lagilizo da Chilisito. ³ Munhu yahaiwona kuwa ni chinhu, humbe si chinhu bule, iyo koivwizila mwenyewo. ⁴ Mbali chila munhu yaulole goya ugenzi wake mwenyewo, uhanoga, kodaha kuigoda mgati yake bila kulola sang'hano ya munhu imwenga.

⁵ Kwaviya chila munhu kezapapa mbahasha yake mwenyewo.

⁶ Munhu yofundizigwa mbuli ya Mulungu, waigolele vinhu vake vinogile na mfundiza wake.

⁷ Sekemuvwiziligwe, Mulungu hazehigwa na munhu bule. Wanhu wezagobola chiwahandile.

⁸ Munhu yohanda kwa mbuli zihile zili mgati yake, umo kezagobola ubananzi, mbali munhu yohanda kwa Muhe wa Mulungu, umo kezagobola ugima wa siku zose. ⁹ Ivo sekechilegele kusang'hana yanogile, kwaviya one hachizakufa moyo lusita luhafika chizagobola.

¹⁰ Ivo chila vochipata nyafasi nachiwatendele yanogile wanhu wose, haswa ndugu wa uhuwilo yetu.

Kuzumigwa kwa uhelelo na ndamsa

¹¹ Loleni vinyandike kwa helufi ng'hulu kwa mkono wangu niye mwenyewo! ¹² Waja wowolonda kuwoneka wanoga kwa mbuli za lukuli, wawo wowolonda kumuwangilizani mweye mwingizigwe ulungwana. Wotenda ivo kwa lungilo dimwe muhala, muladi wawo wenyewo sekewagazigwe kwa ichimu cha msalaba wa Chilisito. ¹³ Kwaviya wawo wenyewo wowagumigwe ulungwana hawayamha Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa, womulondani mweye mugumigwe ulungwana muladi wapate kuigodela chiya chiwatendile muna zing'huli zenu. ¹⁴ Mbali niye sizaigodela chochose, ila kwa msalaba wa Mndewa wetu Yesu Chilisito, kwaviya kwa nzila ya msalaba uwo isi yose iwambigwa kumwangu, na niye niwambigwa kwa isi yose. ¹⁵ Kugumigwa

ulungwana hebu kuleka kugumigwa ulungwana siyo chinhu, chiondeka ni kuwa chiumbe cha sambu. ¹⁶ Na wanhu wose wosondelela nzila ino muna ugima wawo, tindiwalo na ubazi vikale nawo, hata kwa wanhu wose wa Isilaeli wa Mulungu!

¹⁷ Kwa kukomelezela, munhu yoyose sekeyanigaze kaidi, nina ng'hovu muna ulukuli lwangu kwaviya niye ni mtumwa wa Yesu.

¹⁸ Ndugu zangu, unovu wa Mndewa wetu Yesu Chilisito uwe na mihe yenu. Ivo.

Biblia Ching'hwele The New Testament in Kwere

copyright © 2014, 2019 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Kwere

Translation by: Pioneer Bible Translators and The Word for the World

Contributor: Pioneer Bible Translators

For more information, visit pioneerbible.org or twftw.org

NT © 2014 Pioneer Bible Translators and The Word of the World; OT © 2019 Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

45889645-bcee-5a46-b79c-9beb4b49c6a0